

Innspill pasient og brukerrettighetslov fra Skeiv Verden

Takk for muligheten til å gi innspill til prosessen med å lage en ny Pasient- og brukerrettighetslov. For oss i Skeiv Verden er denne loven svært viktig når vi arbeider for at våre medlemmer skal få oppfylt de rettighetene som de har krav på i møte med offentlige helse- og omsorgstjenester.

Generelt vil vi fremheve at det finnes mange rettigheter, men at vi opplever at mange av disse rettighetene ikke blir oppfylt. Rettigheter blir ikke informert om og klager fører ikke til bedring.

Vi som organisasjon følger mange som er i behov av helsehjelp, men som ikke opplever at de får den hjelpen de trenger. I mange tilfeller bistår vi pasienter i å klage, men vår erfaring er at klagene ikke forbedrer situasjonen. Vi opplever at pasient- og brukerombudet har liten makt til å hjelpe pasienter som ikke får sine rettigheter oppfylt. I arbeid med ny lovgivning ønsker vi at pasienter og brukere skal få prioritert sin rettsikkerhet ved å styrke klagemuligheter og ombudets makt.

Vi ønsker også at loven gjøres mer tilgjengelig for pasienter og brukere. Dette kan for eksempel gjøres ved å lage ulike veiledere på enklere språk og gjerne også på andre språk.

I det videre følger en gjennomgang av de nåværende punktene som vi ønsker å kommentere.

§ 1-3. Definisjoner

I loven her menes med

- a. pasient: en person som henvender seg til helse- og omsorgstjenesten med anmodning om helsehjelp, eller som helse- og omsorgstjenesten gir eller tilbyr helsehjelp i det enkelte tilfelle;

Skeiv Verden ønsker at det tydeliggjøres hvilke pasient- og brukerrettigheter som gjelder for personer som ikke har D-nummer eller personnummer. Denne gruppa omtales gjerne som papirløse når det er snakk om mennesker med lang botid i Norge. Her ønsker vi også å inkludere personer som oppholder seg i Norge og som venter på svar på søknad for oppholdstillatelse (f.eks. asylsøkere på asylmottak). Spørsmålet blir da: Hvem regnes som pasient i denne loven?

Dette fremkommer i Helsedirektoratets Rundskriv «Personer uten fast opphold i riket – rett til helse- og omsorgstjenester og dekning av utgifter», men bør også presiseres i dette lovverket fordi dette ofte misforstås av helse- og omsorgstjenester.

§ 2-3. Rett til fornyet vurdering og § 2-4. Rett til valg av behandlingssted

Disse rettighetene kan sjelden innfris dersom man bor steder der det er få tjenester tilgjengelig, eller tilhører en gruppe med få muligheter for behandling. For eksempel kan personer som søker kjønnsbekreftende behandling kun få visse typer behandler fra Rikshospitalet. Vi ønsker at loven skal tydeliggjøre hvilke rettigheter pasienter har i disse tilfellene.

§ 2-4 a. Helsehjelp i utlandet

Vår erfaring er at flere får avslag på søknader om kjønnsbekreftende behandling i utlandet. Vi ønsker en tydeliggjøring av hva denne loven gjelder for og en styrking av denne delen av lovverket.

§ 2-6. Dekning av utgifter til pasientreiser

Dagens lovverk praktiseres slik at pasienten først på søke og betale for pasientreisen, og deretter vurderes det om pasienten skal få tilbakebetalt summen. Mange har ikke mulighet til å legge ut for pasientreiser selv.

§ 3-1. Pasientens eller brukerens rett til medvirkning

Skeiv Verden mener at retten til medvirkning i § 3-1 i stor grad er en formell rettighet som ikke oppfylles i praksis for mange av våre brukere. Reell medvirkning forutsetter at pasienter får informasjon de forstår, opplever trygghet i møte med tjenestene, og har reelle muligheter til å påvirke beslutninger om egen helsehjelp. For skeive personer med minoritetsbakgrunn forsterkes barrierene gjennom språk, manglende tillit, diskriminering og begrensede behandlingstilbud. Vi anbefaler derfor at loven tydeliggjør krav til tilrettelagt informasjon, aktiv involvering av pasienten, og særlig tilpasning for sårbare grupper. Medvirkning må også innebære at pasientens syn får reell betydning for beslutninger.

§ 3-5. Informasjonens form

Informasjonen må gis på et språk som pasienten forstår, og informasjonen må være oversatt av en offentlig godkjent tolk. Dette må gjelde all informasjon som sendes ut fra offentlige helse- og omsorgstjenester.